EISEN ONTWIKKELING CG/ OSS

E1 Delivery Deployment Contract

De gemeente hanteert kwaliteitseisen voor de software die op haar Haven-omgeving mag landen. Uw zorgt dat de software voldoet aan de kwaliteitseisen van niveau 1 zodat deze op de omgeving van de Haven omgeving van de gemeente te testen is. Na de ontwikkeling zorgt u dat de software aan de volgende kwaliteitsniveaus voldoet.

De gemeente hanteert binnen haar Haven-omgeving met dienstverleningseisen en werkafspraken. U houdt zich aan deze eisen en afspraken tijdens de ontwikkeling.

De kwaliteitseisen, dienstverleningseisen en werkafspraken vindt u terug in het Delivery Deployment Contract.

E2 Minimum Usable Feature Set (MUFS)

Een minimum Usable Feature set (MUFS) is een versie doe de kernfunctionaliteiten bevat die essentieel zijn om het probleem van de gebruiker op te lossen. Het zijn functies die absoluut nodig zijn om het product bruikbaar te maken. Het bevat nog niet alle uiteindelijke of geplande functionaliteiten.

Tot het MUFS hoort dat het product open source is (zie criteria open source voor de overheid). Bij de ontwikkeling van het MUFS past de inschrijver het 5 lagenmodel toe van de common ground. Tot het MUFS behoort ook dat deze in productie te nemen is en dus aan de betreffende kwaliteitseisen (zie Delivery Deployment Contract) voldoet. Wat tot het MUFS behoort staat in bijlage !!!!!!!

Het MUFS moet de inschrijver binnen maximaal !!!! maanden opleveren. Als onvoorziene omstandigheden plaatsvinden, schuift deze maximale oplevertijd in overleg op. Komt de gemeente Sittard-Geleen zelf onvoldoende haar afspraken na, dan leidt dit ook tot een aanpassing van de maximale oplevertijd.

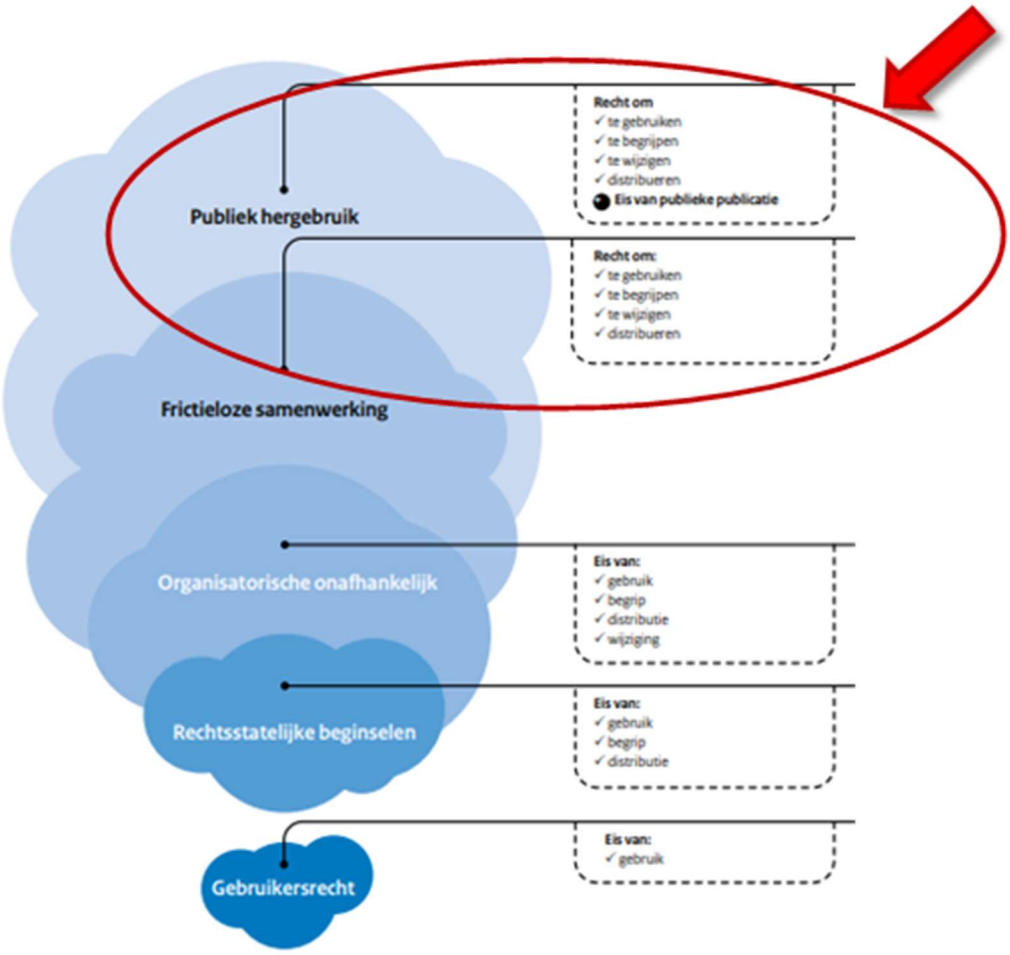
Het MUFS moet over de functionele en technische mogelijkheden beschikken dat de gemeente kan voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO is als download beschikbaar op informatiebeveiligingsdienst.nl/product/baseline-informatiebeveiliging-overheid-bio.

E3 Criteria open source voor de overheid

Het gehele product moet aan de open source criteria voldoen:
De open source criteria zijn:

1. De broncode is publiek (zonder drempels) toegankelijk. Zie Code in the open, Standard for Public Code;

2. Zowel de broncode van major versies van de software(onderdelen) als tussentijdse updates, patches, fixes zijn publiek toegankelijk op een open repository op het internet.
3. De broncode moet gratis te downloaden zijn. De gebruiker mag de software vrij en onbeperkt gebruiken. Onze gemeente en in de toekomst andere overheidsinstanties betalen dus niet voor het gebruik van de software;
4. De broncode is beschikbaar onder een open source licentie. Dit betekent dat andere gemeenten of hun leveranciers vrij de Componenten kunnen hergebruiken. Dit betekent ook dat anderen op deze software kunnen voortborduren, door er zelf extra functionaliteit aan toe te voegen, verbeteringen door te voeren of de software te laten samenwerken met andere software.
5. Iedereen met voldoende kennis van de software kan diensten leveren;
6. De gebruiker mag de broncode distribueren.
7. De codebase moet het beleid (policy) bevatten waarop de broncode is gebaseerd.
8. De codebase moet alle broncode bevatten waarop het beleid (policy) is gebaseerd, tenzij gebruikt voor fraudedetectie.

E4 Goede en vrij toegankelijke documentatie

U zorgt voor goede en vrij toegankelijke documentatie van het gehele product. Aan de eisen van Document the code, Standard for Public Code moet u bij in productie name voldoen:

- Alle functionaliteit van de codebase, zowel het beleid als de bron, moet worden beschreven in een taal die duidelijk te begrijpen is voor degenen die het doel van de code begrijpen.
- De documentatie van de codebase moet een beschrijving bevatten van hoe de broncode geïnstalleerd en uitgevoerd moet worden.
- De documentatie van de codebase moet voorbeelden bevatten die de belangrijkste functionaliteit demonstreren.

U zorgt namens de opdrachtgever (in de nabije toekomst communitymanager) dat bij in productie name de codebase aan de eis van Document codebase objectives voldoet:

- De codebase moet documentatie van zijn doelstellingen bevatten, zoals een missie en doelverklaring, die begrijpelijk is voor ontwikkelaars en ontwerpers, zodat zij de codebase kunnen gebruiken of eraan kunnen bijdragen.

E5 Veiligheid en privacy tav open source

U zorgt dat uzelf en contributors geen gevoelige informatie over gebruikers, hun organisatie of derden naar de repository uploaden.

U zorgt dat de library's en dependency's altijd up to date zijn.

U zorgt dat de library's en dependency's altijd zo min mogelijk CVE's (Common Vulnerabilities and Exposures) bevatten.

E6 Intellectueel eigendomsrecht open source software (onderdelen)

Wanneer is het intellectueel eigendomsrecht niet over te dragen

1. In verschillende landen (zoals Duitsland) is het intellectueel eigendomsrecht niet op een ander over te dragen.
2. Er is sprake van een (bestaand) open source basissysteem. Het intellectueel eigendom ligt bij 'één open source project maintainer'. Zolang geen fork wordt gemaakt, mogen contributors alleen bijdragen als ze hun intellectueel eigendom overdragen aan de open source codebase.

Conform de 'standard for public code is punt 2 niet toegestaan. Zie Publish with an open license, Standard for Public Code. Bij de invulling van de opdracht door de opdrachtnemer mag geen sprake zijn van punt 2. Dit geldt zowel voor het systeem dat de opdrachtnemer zelf aanbiedt als andere software (afhankelijkheden) waar de opdrachtnemer gebruik van maakt bij invulling van de opdracht.

Wanneer eist opdrachtgever het intellectueel eigendomsrecht over te dragen aan overheidsentiteit[1]

Bij broncode die de opdrachtnemer in opdracht van de opdrachtgever ontwikkelt, draagt de opdrachtnemer het intellectueel eigendomsrecht over aan de opdrachtgever. Deze overdracht gebeurt voor de in productie name.

Deze eis passen opdrachtgever en opdrachtnemer toe bij de volgende mogelijke situaties:

- Er is sprake van een bestaand open source basissysteem waarvoor reeds een actieve community bestaat. Het basissysteem is niet in opdracht van de overheid ontwikkelt.
    - De behoefte van de gemeente vraagt om aanpassing van het systeem. Diegenen die bijdragen behouden het intellectuele eigendomsrecht op de bijdrage. De opdrachtnemer draagt het intellectuele eigendomsrecht van de bijdrage over aan de opdrachtgever. De opdrachtnemer is in deze situatie de contributor namens de opdrachtgever.
    - De behoefte van de gemeente is in te vullen met een losstaand stuk software (module) die samenwerkt met het basissysteem. Het losstaand stuk software kan via een plug-in/API samenwerken met het basissysteem. Voor het losstaand stuk software draagt de opdrachtnemer het intellectuele eigendomsrecht over aan de opdrachtgever.
- Er is sprake van een bestaand open source basissysteem waarvoor een inactieve community bestaat. De opdrachtgever laat een fork maken. De opdrachtnemer biedt onderhoud, beheer en ondersteuning op de fork. Het intellectuele eigendom van de oude broncode in de fork is niet overdraagbaar. Voor alle nieuwe broncode die de opdrachtnemer namens de opdrachtgever ontwikkelt, draagt de opdrachtnemer het intellectueel eigendomsrecht over aan de opdrachtgever.
- De opdrachtnemer bouwt namens de opdrachtgever de software van begin af aan zelf op. Gebruikt de opdrachtnemer hierbij bestaande open source onderdelen dan blijft het intellectueel eigendom van die onderdelen bij de derde partij liggen. Voor de andere onderdelen draagt de opdrachtnemer het intellectueel eigendom over aan de opdrachtgever.

Bij opschaling draagt opdrachtgever intellectueel eigendom over <<indien van toepassing>>

De gemeente Sittard-Geleen wil met deze opdracht een actieve bijdrage leveren aan de common ground. Op dit moment zijn er nog geen aanvullende gemeenten die actief bijdragen aan de opdracht. Op het moment dat meerdere gemeenten gebruik gaan maken, vindt opschaling plaats. De gemeente Sittard-Geleen draagt dan het intellectuele eigendomsrecht over aan de overheidsentiteit die namens de community de licenties beheert.

E7 Als gemeente/overheid NIET over het intellectueel eigendomsrecht van de gehele oplossing beschikt

Als de overheid niet over het Intellectueel eigendomsrecht beschikt dan kan de gemeente onder andere tegen de volgende risico's aanlopen:

1. De plugins/API's die nodig zijn voor de doorontwikkeling door andere partijen worden niet gerealiseerd;
2. Bepaalde plugins/API mogelijkheden worden verwijderd of blijven alleen tegen betaling beschikbaar. Dit doet zich naar verwachting voornamelijk na aflopen contract voor;

3. De open source project maintainer accepteert voor de gemeente relevante pull requests niet;
4. De open source project maintainer beschikt over het volledige intellectueel eigendomsrecht en verandert de licentie (na aflopen opdracht).

Het is dus belangrijk deze risico's zoveel mogelijk te mitigeren.

Mitigeren risico situatie 'Opdrachtnemer is project maintainer. Opdrachtnemer verkoopt een uitgebreider product onder een commerciële licentie'

In deze situatie is de opdrachtnemer tevens de open source project maintainer. Omdat de opdrachtnemer het uitgebreidere product ook onder een commerciële licentie verkoopt, is de kans groot dat de risico's zich voordoen. Wanneer zich bepaalde risico's voordoen, moet de opdrachtgever op zoek naar een andere partij die bereid is een fork te beheren, te ontwikkelen en te ondersteunen. Vaak is het ontzettend moeilijk een andere partij te vinden die hiertoe bereid is. Dit heeft te maken met de kwaliteit van broncode en de tijd die het kost om de code te leren kennen en begrijpen. Gedurende de looptijd van de opdracht krijgt de gemeente bovendien te maken met dubbele kosten. De kosten van de fork en de kosten verbonden aan het contract met de project maintainer.

Daarom gelden in deze situatie de volgende eisen op het moment dat zich deze risico's tijdens de opdrachtperiode manifesteren:

- De opdrachtgever ontbindt het contract als de opdrachtnemer geen gehoor geeft aan vragen van de opdrachtgever of de licentie verandert.
- De opdrachtnemer is verplicht het geld dat de opdrachtgever aan de opdrachtnemer heeft betaald terug te betalen aan de opdrachtgever.
- De opdrachtnemer krijgt te maken met een schadeclaim.

Mitigeren risico situatie 'contract met dienstverlener die niet project maintainer is'

In deze situatie verstrekt de opdrachtgever de opdracht aan een opdrachtnemer die zelf niet de maintainer is van het open source project. Wanneer zich bepaalde risico's voordoen t.a.v. de project maintainer kan de opdrachtgever i.s.m de opdrachtnemer een fork starten. Voor de opdrachtgever blijft het belangrijk dat ook op de fork gegarandeerde ondersteuning wordt geleverd.

Daarom gelden in deze situatie de volgende eisen:

- Doen zich risico's voor t.a.v. een bestaand open source project dan bekijken de opdrachtnemer en de opdrachtgever gezamenlijk of ze een fork willen creëren.
- De opdrachtnemer biedt onderhoud, beheer en ondersteuning op de fork op het moment dat de gemeente/gebruikerscommunity dit wenst.

E8 Actieve ontwikkelaars community

Uiterlijk vanaf de livegang van de oplossing moet de opdrachtnemer onderstaande punten geborgd hebben:

- U biedt andere ontwikkelaars (leveranciers/overheid) de mogelijkheid verbetersuggesties en aanvullingen in te dienen voor wijzigingen in de codebase (via pull requests).
- Alle suggesties moeten worden beoordeeld door een andere bijdrager op het moment dat er een actieve community van ontwikkelaars is. Elke beoordeling bevat de van

toepassing zijnde broncode, beleid (policy), tests en documentatie. Bij het niet accepteren van een suggestie geeft de beoordelaar goed gemotiveerd de redenen aan.
- U geeft invulling aan de rol van project maintainer. De project maintainer bepaald frequent of deze verbetersuggesties worden overgenomen. Op het moment dat er nog geen actieve community van ontwikkelaars (van verschillende instanties) is die elkaars pull requests beoordelen, kost het de project maintainer veel tijd als de pull requests onvoldoende zijn getest of gedocumenteerd. Daarom mag de project maintainer in afstemming met de opdrachtgever (nabije toekomst communitymanager) eisen stellen ten aanzien van documentatie en testen bij pull requests.
- De codebase moet richtlijnen voor andere bijdragers (contributors) bevatten waarin wordt uitgelegd welke soorten bijdragen welkom zijn en hoe bijdragers betrokken kunnen raken. Hieraan is via een CONTRIBUTING-bestand invulling te geven. De richtlijnen moet de inschrijver altijd afstemmen met de opdrachtgever (nabije toekomst communitymanager).
- U moet het beheer van de codebase, bijdragen en zijn community documenteren, bijvoorbeeld in een GOVERNANCE-bestand.
- De codebase moet een tracker voor openbare problemen hebben die suggesties van iedereen accepteert.
- De codebase moet instructies bevatten voor het privé melden van beveiligingsproblemen voor verantwoorde openbaarmaking.
- De documentatie moet linken naar zowel de openbare probleemtracker als de ingediende codebase-wijzigingen, bijvoorbeeld in een README-bestand.
- De codebase moet communicatiekanalen hebben voor gebruikers en ontwikkelaars, bijvoorbeeld e-maillijsten.
- De codebase moet vindbaar zijn met behulp van een zoekmachine door het probleem dat het oplost in natuurlijke taal te beschrijven.
- De codebase moet vindbaar zijn met behulp van een zoekmachine op codebasenaam.
- De inschrijver stimuleert actief de deelname van ontwikkelaars buiten de eigen organisatie (ontwikkelaars communityopbouw).

E9 Versiebeheer

Versiebeheer betekent het bijhouden van wijzigingen in de code in de loop van de tijd. Hiermee is het mogelijk om gestructureerde documentatie te maken van de geschiedenis van de codebase. Dit is essentieel voor samenwerking op schaal. Uiterlijk vanaf de livegang van de oplossing moet de opdrachtnemer onderstaande punten geborgd hebben:

- De community moet een manier hebben om versiebeheer voor de code mogelijk te maken.
- Alle bestanden in de codebase moeten versie beheerd zijn.
- Alle beslissingen moeten worden gedocumenteerd in commit-berichten.
- Elk commit-bericht moet waar mogelijk linken naar discussies en problemen.
- De codebase moet een versienummer hebben.
- De codebase moet duidelijk documenteren of er versies van de codebase zijn die klaar zijn voor gebruik.
- Codebase-versies die klaar zijn voor gebruik moeten alleen afhankelijk zijn van versies van andere codebases die ook klaar zijn voor gebruik.

E10 Continoues integration

Met behulp van continuoes integration worden sneller problemen met de codebase geïdentificeerd. Daarnaast leidt dit tot een beter onderhoudbare code en wordt de ontwikkelcyclus versnelt. Uiterlijk vanaf de livegang van de oplossing moet de opdrachtnemer onderstaande punten geborgd hebben:

- Alle functionaliteit in de broncode moeten geautomatiseerde tests hebben.
- Bijdragen van andere ontwikkelaars moeten geautomatiseerde tests doorstaan voordat ze worden toegelaten tot de codebase.
- De codebase moet richtlijnen hebben waarin wordt uitgelegd hoe bijdragen moeten worden gestructureerd.

E11 Licentie

Onder het kopje intellectuele eigendomsrecht blijkt er situaties zijn waarbij een NIET overheidsentiteit over het intellectuele eigendomsrecht van open source software of open source softwareonderdelen beschikt. De opdrachtgever stelt in die situaties de volgende eisen aan de licenties:

- De codebase moet onafhankelijk zijn van geheime, niet-openbaar gemaakte, proprietary of niet-open gelicentieerde code of services voor uitvoering en begrip (één van de requirements van Create reusable and portable code, Standard for Public Code). Met uw inschrijving garandeert u dat dit het geval is.
- De ingezette software (onderdelen) voldoet/voldoen aan de eisen 'publish with open license' van de standaard 'standard for public code'. Zie Publish with an open license, Standard for Public Code.
- De licentie(s) van de gehele open source software (onderdelen) inclusief de libraries moet(en) zowel upstream als downstream compatibel zijn met de EUPL licentie. Met uw inschrijving garandeert u dat dit het geval is.
- Zoals eerder aangegeven wil de opdrachtgever de keuze hebben om de doorontwikkelingsmodules (gele en blauwe blokken in “Bijlage A.4 Productvisie MVP doorontwikkeling en Roadmap”) door verschillende partijen te laten realiseren. De partijen moeten de doorontwikkelingsmodules onder een EUPL licentie kunnen ontwikkelen. De gehanteerde licentie van de open source software (onderdelen) inclusief libraries moet dit mogelijk maken en niet in de weg staan. Met uw inschrijving garandeert u dat dit het geval is.

Op het moment dat de overheidsentiteit (voorlopig de gemeente Sittard-Geleen) het intellectueel eigendomsrecht bezit, bepaalt zij welke licentie de open source software inclusief libraries krijgt.

- In de volgende situaties wordt bij de licenties de lijn van de common ground gehanteerd (momenteel EUPL licentie):
    - De software wordt als een nieuw open source systeem opgebouwd door een opdrachtnemer. Voor libraries en code die nieuw worden ontwikkeld, geldt de EUPL licentie
    - De behoefte van de gemeente is in te vullen met een losstaand stuk software (module) die samenwerkt met het basissysteem van een open source basissysteem waar de gemeente/overheid geen intellectuele

eigendomsrechten op heeft. Het losstaand stuk software kan via een plug-in/API samenwerken met het basissysteem. Voor het losstaand stuk software geldt de EUPL licentie.

- De opdrachtnemer kan gebruik maken van bestaande open source software (onderdelen) met een actieve community. De opdrachtnemer draagt namens de opdrachtgever bij aan de broncode van het basissysteem. Ook al beschikt de opdrachtgever over het intellectuele eigendom van de bijdrage, krijgt de bijdrage in deze situatie dezelfde licentie als de bestaande open source software (onderdeel).

E12 Geen commerciële licenties of andere verborgen kosten voor MUFS en doorontwikkeling

De inschrijver gebruikt bij het MUFS en de doorontwikkeling geen onderdelen (van zichzelf of derden) die onder een commerciële licentie vallen. Alle onderdelen moeten aan de open source criteria voldoen. Er mogen geen verborgen kosten zitten aan het product (zoals kosten voor plug-ins of API's).

E13 Actief publiceren broncode

Uiterlijk vanaf de livegang van datavirtualisatie moet de opdrachtnemer voldoen aan het actief publiceren van de broncode:

- Maakt de opdrachtnemer gebruik van bestaande open source software dan publiceert deze community actief de broncode. De inschrijver is dan wat betreft het publiceren alleen verantwoordelijk voor de aanvullingen die niet in de hoofdcode worden overgenomen.
- In alle overige situaties is de opdrachtnemer verantwoordelijk voor het actief publiceren van de broncode in opdracht van de gemeente(n).

E14 Kwaliteit en herbruikbaarheid open source projecten

Voor gemeente(n) zijn garanties omtrent de kwaliteit en herbruikbaarheid van open-source projecten voor openbare doeleinden belangrijk. De gemeente(n) zetten op door hun gewenste momenten een onafhankelijke codebase steward in die de code reviewt. Een codebase steward voorkomt dat een leverancier de code onvoldoende herbruikbaar maakt en daarmee gezamenlijke doorontwikkeling in community verband onmogelijk maakt. In feite is dit de garantie om meerdere marktpartijen bij het onderhoud en de doorontwikkeling te kunnen betrekken.

Het is belangrijk dat de inschrijver zelf waarborgt dat de code voldoende herbruikbaar is in verschillende contexten. Bij voorkeur kunnen gebruikers via de configuratie hun code aanpassen aan de contextspecifieke behoeften. De codebase steward heeft enkel een toetsende rol. De opdrachtnemer is verplicht invulling te geven aan de aanbevelingen van de code base steward.

E15 Leveranciersonafhankelijke dienstverlening

Elke willekeurige marktpartij moet diensten kunnen aanbieden omtrent het open source product. Het gaat dan om de volgende diensten:

- Hostingdiensten;
- Installatie software, updates, patches, etc.;
- Onderhoud software;
- Consultancy datavirtualisatie (query's/views samenstellen, realiseren semantische laag etc.);
- Trainingen.

Als andere aanbieders diensten aanbieden op het open source product, zelf geen actieve bijdrage leveren aan de community en ze zijn zelf niet in staat zijn om issues en problemen in de broncode op te lossen dan:

- Kunnen ze een melding maken van het issue bij de broncode beheerder. Echter krijgen ze geen enkele garantie dat het wordt opgepakt.
- Moeten ze wachten op de bugfix, patch, update, …..
- Kunnen ze een andere partij het probleem in de broncode laten oplossen.
- Kunnen ze een SLA afsluiten met de broncode beheerder, waardoor ze wel oplosgaranties krijgen.

E16 Aansluiten bij common ground

E16.1 Groeipact

De inschrijver sluit aan bij het Groeipact van de Common Ground. De inschrijver geeft invulling aan de verplichting(en) gekoppeld aan het groeipact.

E16.2 Architectuur & realisatieprincipes

Op deze opdracht zijn de architectuur & realisatieprincipes van common ground van toepassing. De oplossing die u aanbiedt/(door)ontwikkelt moet in lijn liggen met deze principes. Meer informatie kunt u lezen op de website van de Common Ground.

E16.3 Haven

De opdrachtnemer heeft kennisgenomen van de informatie die over Haven beschikbaar is op https://haven.commonground.nl en verklaart door het aannemen van de opdracht dat hij met deze informatie in staat is software te ontwikkelen die op de Haven omgeving van de gemeente te installeren is.

E16.4 Kaders

Patronen etc…nog uitwerken

E16.5 Identity en Access management

<<nog uitwerken>>

E16.6 Andere common ground facetten (doorontwikkeling)

Met de tijd ontstaan mogelijk ook nog andere common ground facetten waar de oplossing op moet aanhaken of voldoen. Nieuwe zaken verlopen altijd via de roadmap.

E17 Evaluatie contract

De opdrachtgever en opdrachtnemer hebben periodiek (minimaal 1x per kwartaal) een evaluatiegesprek omtrent het contract. In dit evaluatiegesprek bespreken ze onderstaande punten:

- De mate van nakomen van de contractafspraken omtrent de ICT-prestatie;
- Een verbeterplan/passende maatregelen bij niet (volledige) naleving van de contractafspraken;
- Gewijzigde omstandigheden aan de kant van de opdrachtgever of aan de kant van de opdrachtnemer die om een actualisatie van het contract vragen.
- Monitoren van het begroot budget.

E18 Evaluatie samenwerking (strategisch/tactisch)

De opdrachtgever en opdrachtnemer hebben periodiek (minimaal 1x per kwartaal) een evaluatiegesprek omtrent de samenwerking. In dit evaluatiegesprek bespreken ze onderstaande punten:

- Wat gaat goed in de samenwerking en wat kan verbeterd worden?
- Perceptieverschillen t.a.v. samenwerken, het achterhalen van de oorzaken en het bepalen van acties om ze te minimaliseren;